

Διαχείριση μαθητών με Μαθησιακές Δυσκολίες και Διάσπαση Προσοχής-Υπερκινητικότητα στη σχολική τάξη

Βαρέλη Βάσια
Εκπαιδευτικός Ειδικής Αγωγής, MSc
1^ο ΚΕΣΥ Δ' Αθήνας

Στόχοι Ενημέρωσης

Τί κρύβεται πίσω
από την
'ενοχλητική'
συμπεριφορά;

✓ Δυσκολίες μαθητών που
παρουσιάζουν:

διάσπαση προσοχής
υπερκινητικότητα
παρορμητικότητα
μαθησιακές δυσκολίες

✓ Τρόποι παρέμβασης στη
διδασκτική μεθοδολογία

✓ Χρήση ψυχοπαιδαγωγικών
πρακτικών

Πού οδηγεί η
λάθος
αντιμετώπιση
του
προβλήματος;

Διαχείριση
δύσκολων
συμπεριφορών-
μέθοδοι πειθαρχίας

Για να «ξεσπάσει»
επειδή
κουράστηκε

Γιατί *δυσκολεύεται να
ελέγξει τα
συναισθήματα ή τη
συμπεριφορά του*

Για να υπονομεύσει
την εξουσία των
ενηλίκων

Γιατί *βαριέται*

Για να *τεστάρει τα
όρια* του
καθηγητή

Γιατί ένα παιδί
δημιουργεί «*πρόβλημα*»
στην τάξη;

Τραβάει την προσοχή
για να γίνει αποδεκτός
από τους ομηλικούς
του ειδικά αν δεν τα
καταφέρνει στα
μαθήματα

Γιατί δεν *βρίσκει
νόημα* στο
μάθημα ή στο
σχολείο
γενικότερα

Έχει κακές προηγούμενες
εμπειρίες,
*έχει ήδη χαρακτηριστεί ως
«κακός» μαθητής*

Γιατί δεν έχει *ισχυρό
κίνητρο* για μάθηση

**Προφίλ
«δύσκολων»
μαθητών**

Συναισθηματικές
δυσκολίες

Μαθησιακές
δυσκολίες

Μαθητές που έχουν
προσβληθεί από τη
συμπεριφορά μας ή
άλλου καθηγητή

Οικογενειακά
προβλήματα

Χαρισματικοί
μαθητές

Διαταραχή
Ελλειμματικής
Προσοχής-
Υπερκινητικότητα

Διαταραχές
διαγωγής

Σχολική
αποτυχία +
Αρνητικά σχόλια

Άγχος Ματαίωση
Χαμηλή
αυτοεικόνα

Συναισθηματική
εξουθένωση:
Απόσυρση
Παραίτηση

Αγχώδεις
διαταραχές
Αντικοινωνική
συμπεριφορά

Διαταραχές
διαγωγής
Παραβατικότητα

Καλλιέργεια **αυτοπεποίθησης** και **κινήτρων**

ώστε ο μαθητής να ξανα-εμπλακεί
στη μαθησιακή διαδικασία

υπό προϋποθέσεις όπου η μάθησή του
θα είναι **επιτυχής!**

Διάσπαση προσοχής

- Αφαίρεση από το μάθημα
- Δυσκολία στην κατανόηση και επεξεργασία ακουστικών ερεθισμάτων
- Δυσκολία ακολουθίας σύνθετων οδηγιών
- Απροσεξία (λάθη, χάνουν αντικείμενα)
- Δυσκολία οργάνωσης (Σκέψης, Λόγου, Γραπτής έκφρασης, Μελέτης, Υλικού)
- Προβλήματα αποκωδικοποίησης εισερχόμενων πληροφοριών
- Δυσκολίες στη μνήμη εργασίας

Μνήμη Εργασίας είναι η ικανότητα αποθήκευσης ή ανάκλησης μιας πληροφορίας στη μνήμη, ενώ παράλληλα εκτελείται ένα γνωστικό έργο .

Υπερκινητικότητα

- Έντονα κινητική συμπεριφορά εκεί που αυτό δεν αναμένεται
- Ενοχλητική συμπεριφορά προς τους άλλους (ιδιαίτερα αισθητή στον περίγυρο)
- Συχνή και δυνατή ομιλία
- Θόρυβος
- Καταστροφή αντικειμένων
- Γίνονται ακόμα και επιθετικά προκειμένου να επιβληθούν στους άλλους

Παρορμητικότητα

- Τάση για αυθόρμητες και γρήγορες ενέργειες που δεν επιδέχονται αναβολής
- Δεν περιμένουν τη σειρά τους (διακόπτουν τους άλλους)
- Φωνάζουν τις απαντήσεις πριν ολοκληρωθούν οι ερωτήσεις
- Ερμηνεύουν εσφαλμένα τα λεκτικά, εξωλεκτικά και μη λεκτικά στοιχεία των μηνυμάτων, με αποτέλεσμα να παρανοούν και να αντιδρούν επιθετικά
- Δεν ελέγχουν τα συναισθήματά τους
- **Χαμηλό επίπεδο ματαίωσης**
- **Οξυθυμία και ευερεθιστότητα**

Μαθησιακές Δυσκολίες

- **Ασταθής επίδοση στο σχολείο (Αδυναμίες στην πρόσληψη και παραγωγή του λόγου)**
- Δυσκολία έκφρασης - Ανωριμότητα στην ομιλία
- Φτωχό προσληπτικό και παραγωγικό λεξιλόγιο
- Δυσκολία αντίληψης του πραγματολογικού λόγου
- Δυσκολία τήρησης οδηγιών
- Δυσκολία αντίληψης-διαχείρισης χρόνου
- Ελλιπής αντίληψη μέσω της ακοής
- Δυσκολίες στη μνήμη
- Δυσκολία διαχείρισης νέων καταστάσεων
- Δυσκολία κατανόησης θεωρητικών- αφηρημένων εννοιών
- Δυσκολία στον αφαιρετικό-επαγωγικό συλλογισμό
- Έλλειψη μεταγνωστικών δεξιοτήτων
- Άγχος

Παρέμβαση στη διδακτική μεθοδολογία

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΚΑΘΙΕΡΩΣΤΕ ΜΙΑ ΡΟΥΤΙΝΑ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Περιγράψτε τη δομή της ενότητας που θα διδάξετε

Συνδέστε με προηγούμενες σχετικές γνώσεις

Καθορίστε τις μαθησιακές προσδοκίες

Καθορίστε τις συμπεριφορικές προσδοκίες

Προσδιορίστε το απαραίτητο συνοδευτικό υλικό και τα εποπτικά μέσα

Καθιερώστε ένα σύστημα ελέγχου των προηγούμενων εργασιών

Παρέμβαση στη διδακτική μεθοδολογία

ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Θέτουμε εφικτούς στόχους ως προς το διδαχθέν αντικείμενο για το μαθητή

Ελέγχουμε περιοδικά την κατανόηση και απόδοση των μαθητών με ΜΔ

Εποπτεύουμε διακριτικά και περιοδικά την ατομική εργασία των μαθητών

Διευκολύνουμε και επιβραβεύουμε την αυτοδιόρθωση με κάθε ευκαιρία

Επικεντρώνουμε την προσοχή των παιδιών με ΜΔ στο στόχο

Δίνουμε σαφείς και κατανοητές οδηγίες με πολλαπλούς τρόπους

Κατανέμουμε τις εργασίες σε μικρότερα υποέργα (ανάλυση έργου)

Επισημαίνουμε στα παιδιά με ΜΔ τα σημαντικότερα σημεία

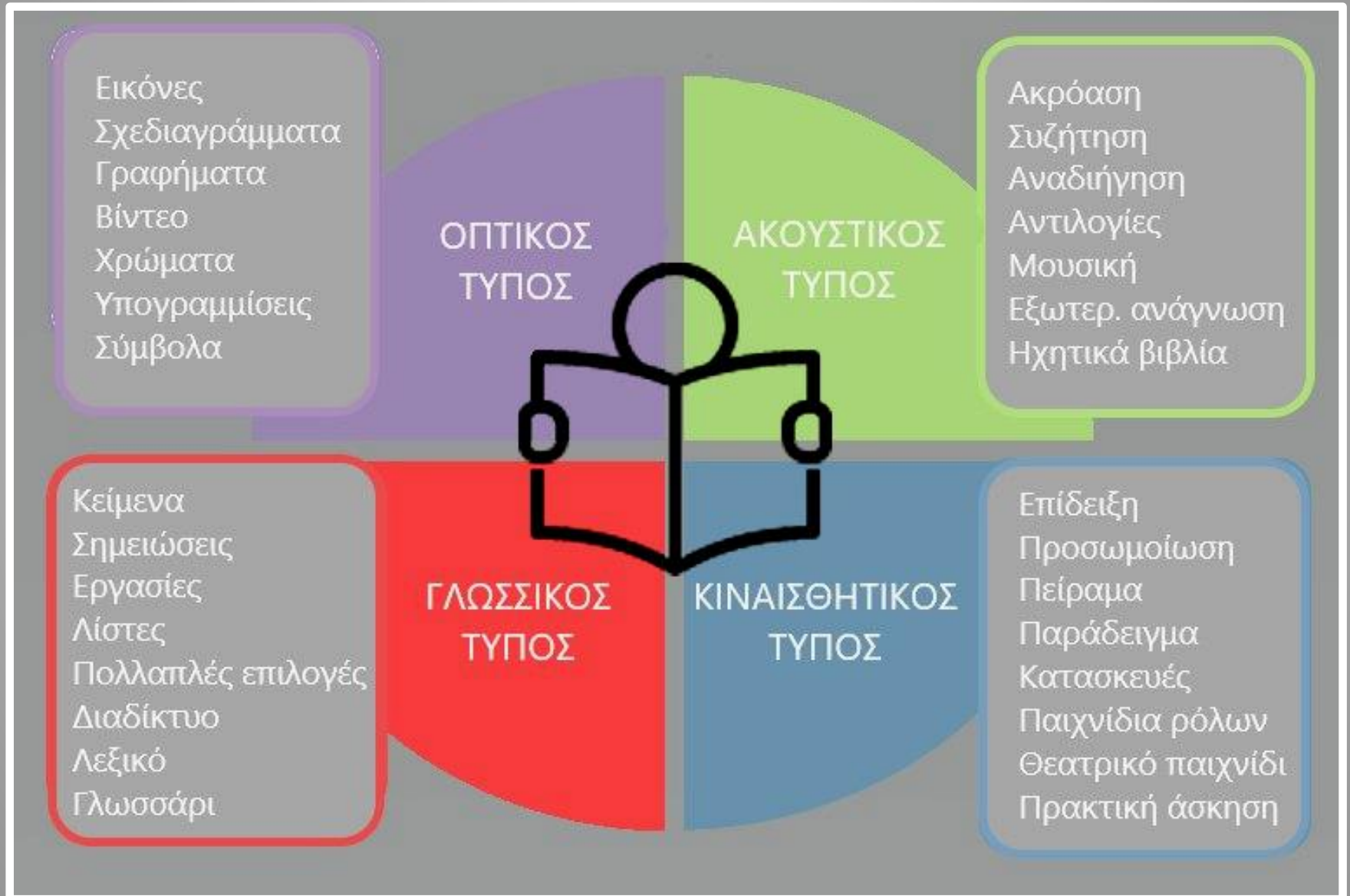
Αξιοποιούμε τις νέες τεχνολογίες ή βοηθήματα

Η ποσότητα της εργασίας και ο βαθμός δυσκολίας πρέπει να διαφοροποιούνται κατά περίπτωση

Λαμβάνουμε υπόψη το μαθησιακό στυλ των μαθητών

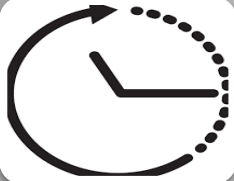
Είμαστε ευέλικτοι –αναπροσαρμόζουμε τις στρατηγικές μας

Μαθησιακό στυλ

Παρέμβαση στη διδακτική μεθοδολογία

ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Έγκαιρη ενημέρωση για την επερχόμενη λήξη του μαθήματος

Ανακεφαλαίωση των διδαχθέντων αντικειμένων

Ελέγξτε την κατανόηση του διδαχθέντος μαθήματος από τους μαθητές με ΜΔ

Σαφείς οδηγίες για τις πιθανές εργασίες στο σπίτι

Ενημέρωση για τον τρόπο εξέτασης των γνώσεων σε επόμενο σχολικό μάθημα

Ψυχοπαιδαγωγικές πρακτικές

Πώς
δημιουργώ
ένα **θετικό**
κλίμα για
τους μαθητές
με ΜΔ &
ΔΕΠ-Υ;

- ❖ Επιδιώκω προσωπική επαφή και σχέση με το μαθητή
- ❖ Έχω θετικές προσδοκίες
- ❖ Διατηρώ μια διακριτική εγγύτητα με τα παιδιά
- ❖ Διατηρώ συχνή επικοινωνία με το μαθητή:
 - Βλέμμα
 - Λεκτική
 - Εκφράσεις προσώπου
 - Χειρονομίες
- ❖ Καθιερώνω διακριτικές οπτικές παροτρύνσεις
- ❖ Καθιερώνω ένα κώδικα χειρονομιών για την ψυχοσυναισθηματική απεμπλοκή των μαθητών με ΜΔ
- ❖ Βοηθώ το μαθητή στην επαναφορά της συγκέντρωσης
- ❖ Χρησιμοποιώ ποικιλία τρόπων επιβράβευσης
- ❖ Ενίσχυση κινήτρων
- ❖ Εκπαιδεύω στην αναγνώριση και διαχείριση συναισθήματος και συμπεριφοράς
- ❖ Δημιουργώ ένα σταθερό και προβλεπόμενο περιβάλλον

ΟΠΤΙΚΕΣ ΠΑΡΟΤΡΥΝΣΕΙΣ

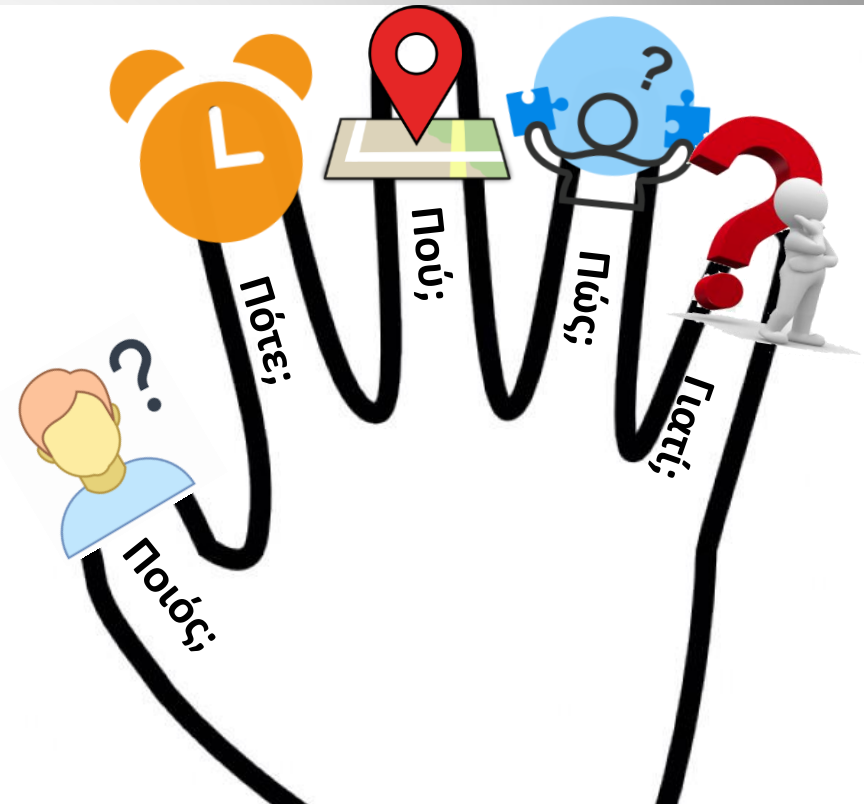
Παρομοίωση

Συγκρίνουμε ένα πρόσωπο, ζώο ή πράγμα με κάποιο άλλο πολύ γνωστό, το οποίο έχει την ίδια ιδιότητα σε μεγαλύτερο βαθμό.

- ❖ Χρησιμοποιούμε τις λέξεις:

σαν, όπως, καθώς, όμοιος, μοιάζει με, λες και, θαρρείς κτλ.

Π.χ: Ήταν ψηλός **σαν** κυπαρίσσι.

ΤΕΧΝΙΚΗ 4 Π ΚΑΙ 1 ΓΙΑΤΙ

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ

Διακριτικές υπενθυμίσεις αποδεχτής συμπεριφοράς

Ρώτησε κάτι που
είναι σχετικό
με το μάθημα
μας.

κ. Έβα

Συμμετρώσω στην
εργασία σου.

κ. Έβα

Σηκώσε το χέρι
σου πριν σηκωθείς
από την καρέλα.

κ. Έβα

Κάρτα διαβάθμισης συνεπειών μη αποδεχτής συμπεριφοράς.

Αν ενοχλώ το ευμαθητή
μου :

1^η φορά : « κρυφό βήμα »

2^η φορά : « γραπτή υπενθύμιση »

3^η φορά : Συζήτηση με την
κυρία στο τέλος
του μαθήματος.

ΕΠΑΝΑΦΟΡΑ ΤΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ

Κίνηση εκπαιδευτικού στη τάξη κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας: ελαφρύ χτύπημα με την άκρη του μολυβιού στο θρανίο του μαθητή με ΔΕΠ-Υ αλλά και στα θρανία τυχαίων μαθητών.

Ελαφρύ άγγιγμα στον ώμο του παιδιού

Ενσωμάτωση ονόματος μαθητή κατά τη διάρκεια του μαθήματος: ονομασία ενός χαρακτήρα ή χρήση μέσα σε μια πρόταση.

Καθιέρωση οπτικής επαφής με το μαθητή & σταθερό βλέμμα κατά τη διδακτική διαδικασία.

Χρήση «κρυφού» σήματος για έλξη της προσοχής του μαθητή: πιάσιμο αυτιού, μια συγκεκριμένη λέξη, ένας ήχος.

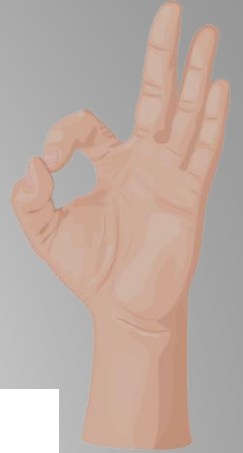
Χρήση ερωτήσεων με σκοπό την έναρξη συζητήσεων ή έκφραση άποψης πάνω σε ένα σχετικό θέμα.

Ονειροπόληση ή ομιλίες με συμμαθητές;
Αποφεύγουμε να φωνάξουμε το όνομά τους για επαναφορά.

ΕΠΙΒΡΑΒΕΥΣΗ ΘΕΤΙΚΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ

- ❑ Βλέμμα επιβράβευσης ή θαυμασμού για μια απρόσμενη καλή συμπεριφορά
- ❑ Δίνουμε περισσότερο χρόνο και προσοχή για τη διατύπωση της άποψης του μαθητή
- ❑ Αναπτύσσουμε σταδιακά μεγαλύτερη οικειότητα με το μαθητή
- ❑ Χρησιμοποιούμε τη τεχνική 2 x 10: 2 λεπτά για 10 μέρες αφιέρωση χρόνου για το μαθητή!
- ❑ Κάνουμε τους μαθητές επίσημους βοηθούς οργάνωσης χώρου μαθήματος
- ❑ Μοιραζόμαστε ένα «κρυφό» σήμα
- ❑ Λεκτική επιβράβευση κάθε φορά με δικαιολόγηση
- ❑ Χειρονομίες
- ❑ Ταμπέλες (Τεχνική «Μου αρέσει»)
- ❑ Θετικά μηνύματα με post-it

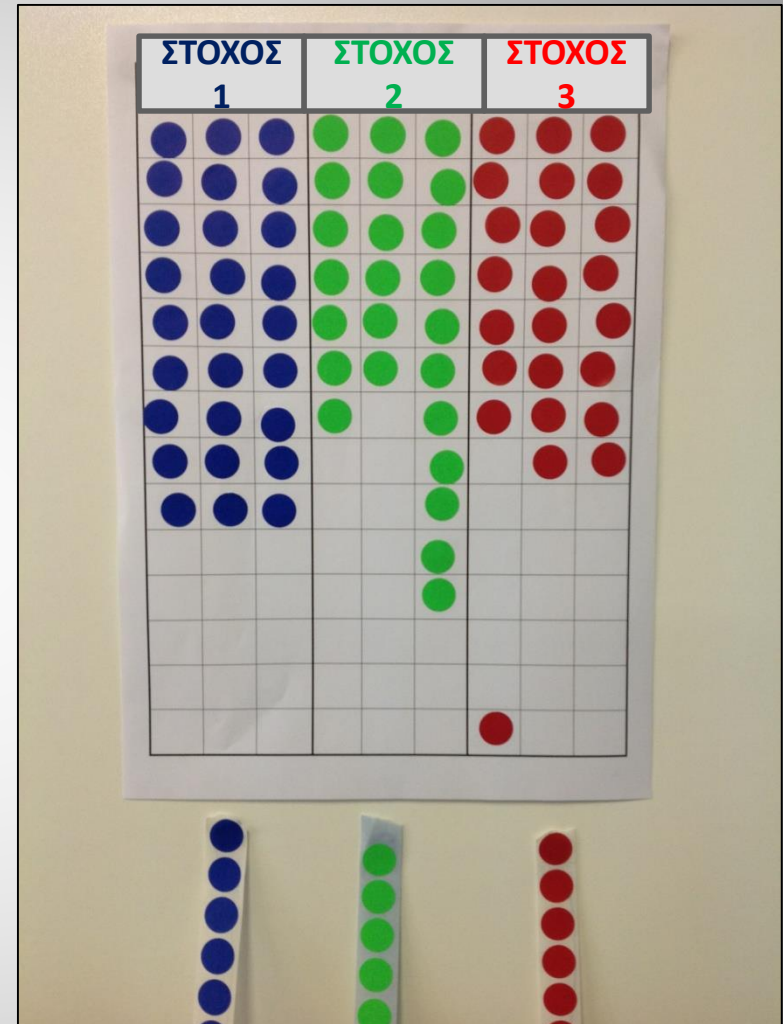

Προσοχή: Έπαινος με νόημα και όχι κατάχρηση

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΚΙΝΗΤΡΟΥ

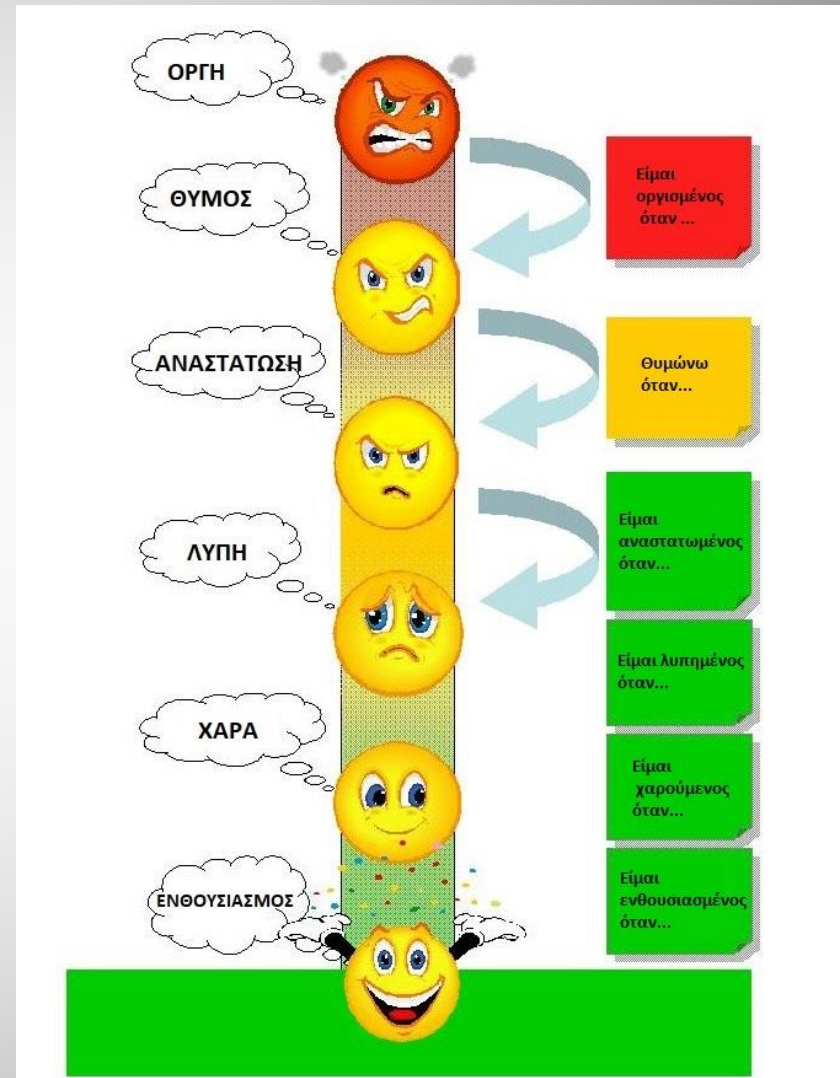
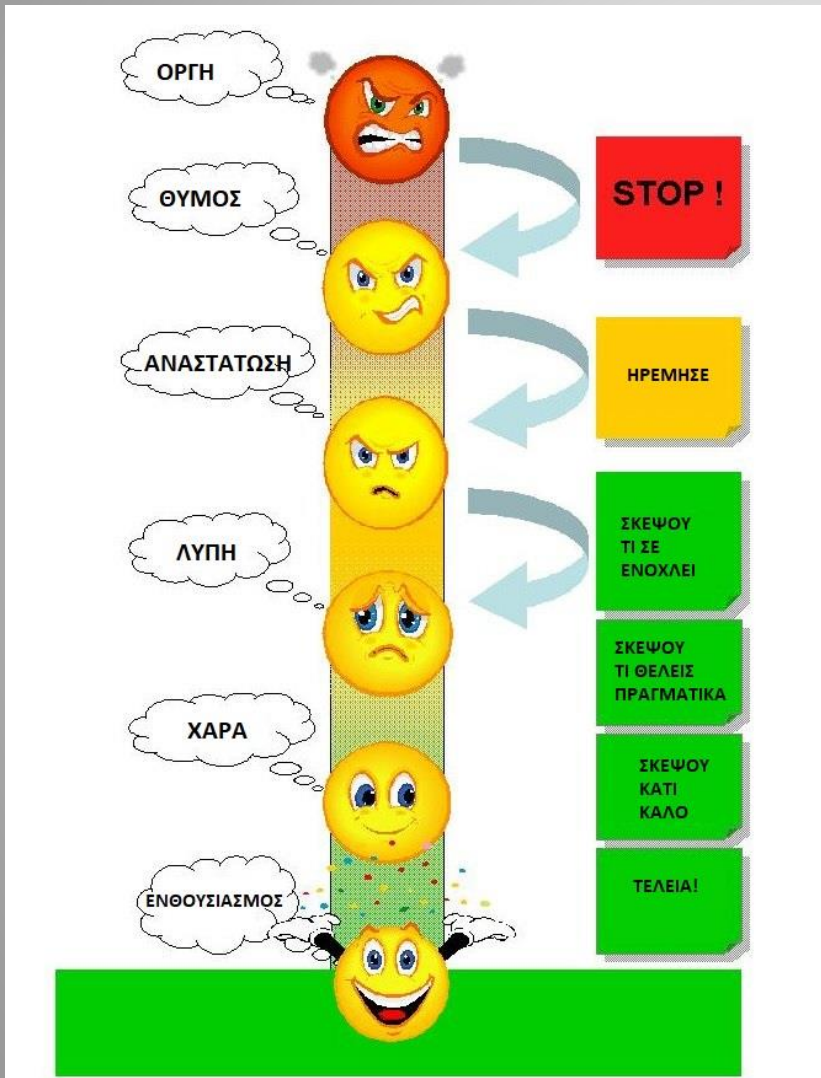
Επίτευξη στόχων μέσω της ομάδας

- Θέστε μαζί με τα παιδιά **3 συγκεκριμένους στόχους**
- Συζητήστε και αποφασίστε το βραβείο
- Για κάθε σχολική ώρα που θα επιτυγχάνεται κάθε στόχος από όλους θα μπαίνει η αντίστοιχη χρωματιστή κουκίδα στο πινακάκι

Πίνακας επιβράβευσης σε σχολική τάξη

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΟΣ

ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ

ΚΛΙΜΑΚΑ ΦΩΝΗΣ ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ

5	Πάρα πολύ δυνατά	
4	Δυνατά	
3	Μιλάω	
2	Ψιθυρίζω	
1	Δεν μιλάω	

ΚΛΙΜΑΚΑ ΦΩΝΗΣ ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ

5	Πάρα πολύ δυνατά	
4	Δυνατά	
3	Μιλάω	
2	Ψιθυρίζω	
1	Δεν μιλάω	

idea from: *The Incredible 5-Point Scale*, by Buron, Kari Dunn and Curtis, Mitzi, 2003

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΣΥΜΒΟΛΑΙΑ

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ 	<ul style="list-style-type: none">⇒ Περιμένουμε τη σειρά μας⇒ Δουλεύουμε μαζί με σεβασμό⇒ Είμαστε υπομονετικοί με τους άλλους⇒ Βοηθάμε ο ένας τον άλλον⇒ Δεν ενοχλούμε τους άλλους
ΥΠΕΥΘΥΝΟΤΗΤΑ 	<ul style="list-style-type: none">⇒ Ερχόμαστε προετοιμασμένοι⇒ Ακολουθούμε οδηγίες⇒ Μιλάμε χαμηλόφωνα⇒ Δεν λέμε ψέματα⇒ Κλείνουμε το κινητό μας⇒ Δεν ασχολούμαστε με άλλα μαθήματα
ΕΝΣΥΝΑΙΣΘΗΣΗ 	<ul style="list-style-type: none">⇒ Μιλάμε ευγενικά⇒ Δεν χαρακτηρίζουμε τους άλλους⇒ Δεν κοροϊδεύουμε⇒ Κάνουμε παρέα με όλους⇒ Ζητάμε συγνώμη
ΑΥΤΟΕΛΕΓΧΟΣ 	<ul style="list-style-type: none">⇒ Δεν μιλάμε για άσχετα θέματα⇒ Δεν φωνάζουμε⇒ Δεν πειράζουμε τα πράγματα των άλλων⇒ Δεν σηκωνόμαστε χωρίς άδεια⇒ Σηκώνουμε χέρι για να πάρουμε το λόγο

Στην αρχή της σχολικής χρονιάς μαζί με τους μαθητές θέτουμε τους κανόνες της τάξης.

ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ

ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ

Όνοματεπώνυμο: _____

Ημερομηνία: _____ Χώρα: _____

Η συμπεριφορά μου σήμερα ήταν απαράδεκτη γιατί:

☐ Δεν έκανα την εργασία μου	☐ Δεν σήκωνα το χέρι μου πριν μιλήσω
☐ Δεν ακολούθησα τις οδηγίες	☐ Πλήγωσα κάποιον
☐ Δεν συμμετείχα στο μάθημα	☐ Δεν ακολούθησα τους κανόνες της τάξης
☐ Ενοχλούσα τους άλλους	☐ Άλλο: _____
☐ Ήμουν ασεβής στους άλλους	

Περιέγραψε με δικά σου λόγια τι συνέβη:

Ανέφερε άλλους που συμμετείχαν:

Εξήγησε γιατί η συμπεριφορά σου ήταν απαράδεκτη:

Εξήγησε πώς μπορείς να διορθώσεις την κατάσταση:

☐ Να ζητήσω συγνώμη στον/στην: _____
☐ Να φτιάξω/αντικαταστήσω κάτι που χάλασα
☐ Να ξανακάνω μια εργασία ή δραστηριότητα
☐ Άλλο: _____

Περιέγραψε τι θα κάνεις την επόμενη φορά:

Υπογραφή: _____

ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ

ΑΙΤΙΕΣ ΤΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ ΜΟΥ:

ΌΝΟΜΑ: _____
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: _____

Περιγραφή της συμπεριφοράς μου:

ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ ΜΟΥ:

ΠΛΑΝΟ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ: _____

ΜΑΘΗΤΗΣ: _____
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: _____
ΓΟΝΕΑΣ: _____

ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Ζητώ τη γνώμη των μαθητών για τον τρόπο διενέργειας του μαθήματος προκειμένου να ενισχύσω το ενδιαφέρον τους και τα κίνητρά τους.

Ανώνυμη αξιολόγηση για:

- ❖ Το μάθημα
- ❖ Τον τρόπο διδασκαλίας
- ❖ Τη στάση-συμπεριφορά του διδάσκοντα

ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ				
ΟΝΟΜΑ		ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ		
ΕΠΩΝΥΜΟ		ΤΑΞΗ-ΤΜΗΜΑ		
				
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ				
Ενδιαφέρομαι για το μάθημα				
Συμμετέχω ενεργά στο μάθημα				
Έχω μαζί μου βιβλία-тетράδια-φυλλάδια				
Είμαι συνεπής στις εργασίες μου				
ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ				
Ακούω προσεκτικά το μάθημα				
Διακόπτω τους άλλους για να μιλήσω				
Μιλώ με τους γύρω μου όταν δεν πρέπει				
Ενοχλώ τους γύρω μου με τη συμπεριφορά μου				
Συμπεριφέρομαι ευγενικά στους συμμαθητές μου				
Καταβάλλω προσπάθεια βελτίωσης				
Βοηθώ στη διεξαγωγή του μαθήματος				
Αναλαμβάνω πρωτοβουλίες				
ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ				
Καταλαβαίνω σε γενικές γραμμές την παράδοση				
Ρωτώ όταν έχω απορίες				
Καταλαβαίνω τις οδηγίες των ασκήσεων				
Σημειώνω τις λέξεις που δεν ξέρω				
Ζητώ βοήθεια				
Συνεργάζομαι σωστά στις ομαδικές εργασίες				
Μου αρέσει το μάθημα				
Γιατί;				
Τί θα ήθελα διαφορετικό;				
Στο μάθημα θέλω;				
Υπογραφή				

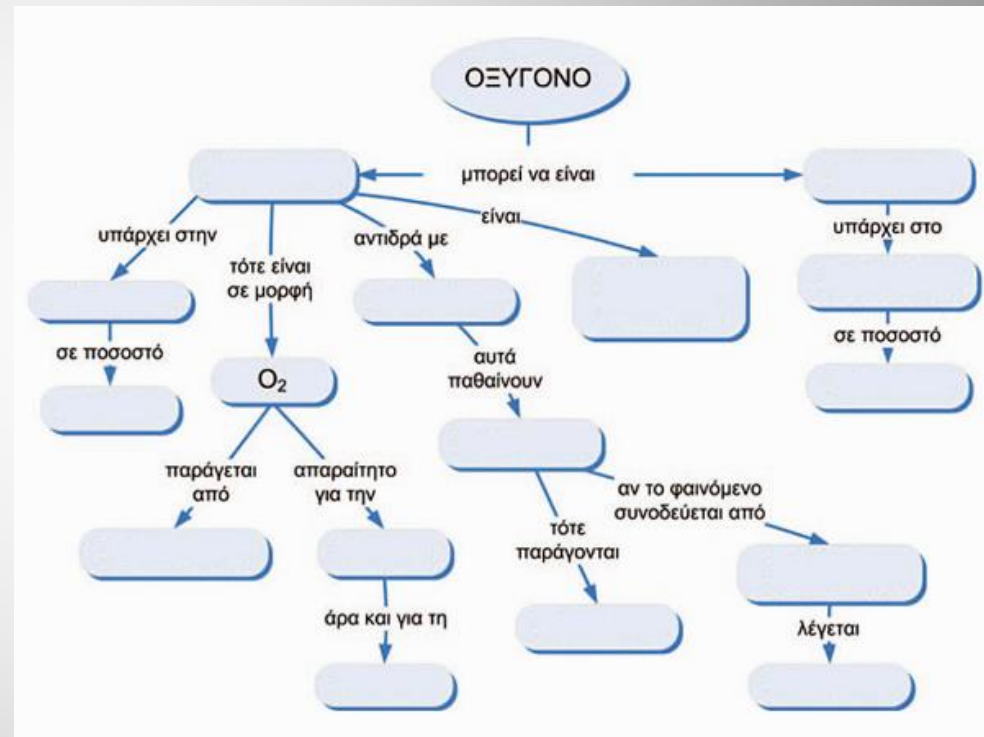
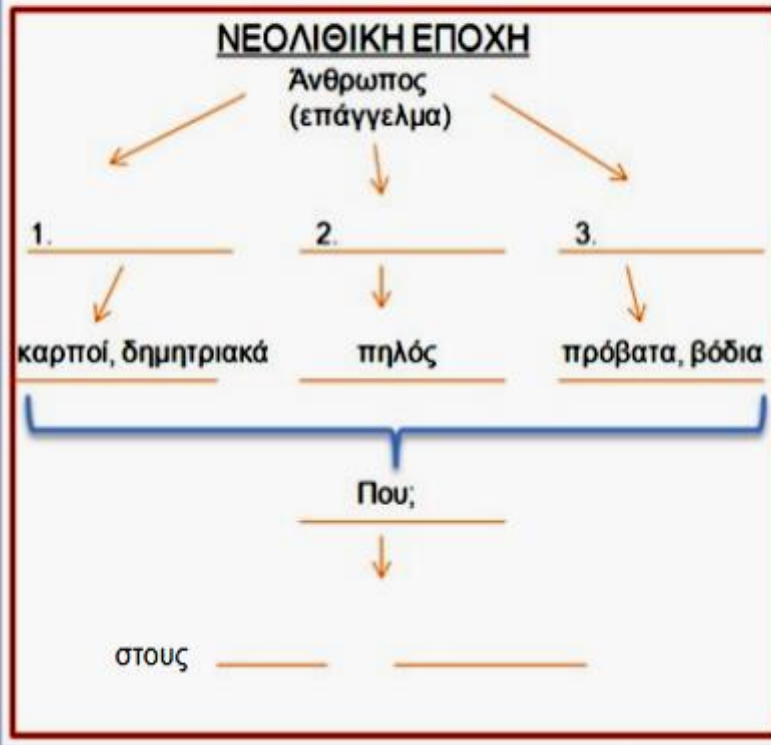
Ψυχοπαιδαγωγικές πρακτικές

Πώς
δημιουργώ
ένα **φιλικό**
μάθημα για
τους μαθητές
με ΜΔ &
ΔΕΠ-Υ;

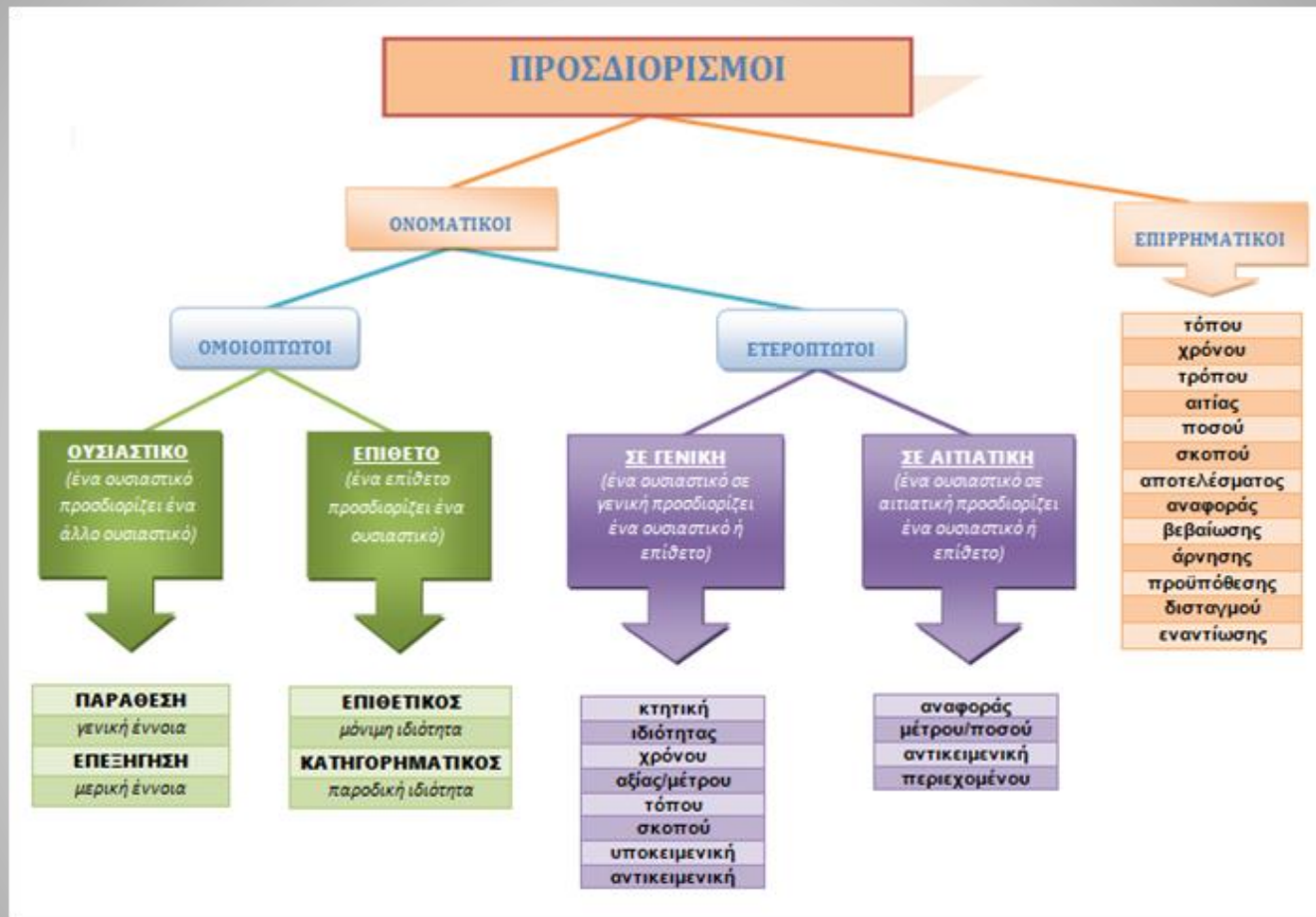
- ❖ Αξιοποίηση των προσωπικών ενδιαφερόντων και ικανοτήτων των μαθητών στη διδασκαλία
π.χ. αναφορές στην αθλητική ομάδα, αγαπημένη μουσική κ.α.
- ❖ Κάνουμε πολυαισθητηριακό μάθημα χρησιμοποιώντας:
εικόνες, κάρτες, ήχους, ταινίες, διαδραστικά περιβάλλοντα, μοντέλα, φυσικά αντικείμενα
- ❖ Διαμόρφωση αλυσιδωτής ακολουθίας δεξιοτήτων προκειμένου να διδαχθούν στο μαθητή (Τεχνική ανάλυσης έργου)
- ❖ Εναλλαγές γραπτών φυλλαδίων με κινητικές δραστηριότητες
- ❖ Παιγνιώδη τρόπο παρουσίασης μαθησιακού αντικειμένου
- ❖ Ομαδο-συνεργατικές εργασίες
- ❖ Χρήση απλών σχεδιαγραμμάτων και οργανωτών
- ❖ Οπτικοποίηση των σύνθετων γλωσσικών πληροφοριών
- ❖ Διδασκαλία μεταγνωστικών στρατηγικών

ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΧΑΡΤΕΣ

Συμπληρώνω τις λέξεις που νομίζω ότι λείπουν από το γνωστικό χάρτη για την νεολιθική εποχή..

ΟΠΤΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΩΤΕΣ

- ❖ Οι αφηρημένες έννοιες πρέπει **πάντα** να απεικονίζονται
- ❖ Να παρέχεται καθοδήγηση και μέθοδος για την εύρεση των πληροφοριών

ΜΕΤΑΓΝΩΣΤΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ

Επεξεργασία κειμένου

1	Διαβάζω από μέσα μου όλο το κείμενο	✓
2	Διαβάζω κάθε παράγραφο ξεχωριστά και σκέφτομαι για τι μιλάει (κεντρική έννοια)	
3	Υπογραμμίζω λέξεις/φράσεις που δεν καταλαβαίνω	
4	Ρωτάω την κυρία Βάσια <u>βάσια</u> ότι δεν καταλαβαίνω	
5	Γράφω πλαγιότιτλους	
6	Λέω με δικά μου λόγια τι λέει	
7	Γράφω στο τετράδιο τις άγνωστες λέξεις	

Η ΛΙΣΤΑ ΤΗΣ ΕΥΑΣ ΓΙΑ ΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ

Σήμερα στην ώρα των μαθηματικών μέσα στην τάξη

Έγραφα μόνη μου τις ασκήσεις μου όταν μου πει η δασκάλα μου; - - -

Κοίταξα και άκουσα τη δασκάλα για 5 λεπτά; - - -

Κοίταξα και άκουσα τη δασκάλα για 15 λεπτά

όταν παρέδωσε το μάθημα; - - -

Αντέγραφα από τον πίνακα στο τετράδιό μου; - - -

Έγραφα μόνο τις ασκήσεις μου στο τετράδιο; - - -

Τα γράμματά μου ήταν μικρά και μέσα στις γραμμούλες του τετραδίου; - - -

Συνολικός αριθμός από ΝΑΙ =.....

Αριθμός των ΝΑΙ που πρέπει να συμπληρώσω =.....

Κερδίζω το βραβείο μου;

- - -

ΠΑΙΓΝΙΩΔΗΣ ΤΡΟΠΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Jenga με ερωτήσεις
ανακεφαλαίωσης σε 3 επίπεδα

**Μάντεψε ποιός
με ιστορικά πρόσωπα**

Ψυχοπαιδαγωγικές πρακτικές

Πώς βοηθώ
τους μαθητές
με ΜΔ &
ΔΕΠΥ να
οργανωθούν;

- ❖ Τοποθετώ τους μαθητές σε κατάλληλη θέση, όπου είναι εύκολη η εποπτεία και παροχή βοήθειας
- ❖ Διαμορφώστε «γωνίες απόδρασης» μαθητών με ΜΔ μέσα στη σχολική τάξη
- ❖ Εφαρμόζω τεχνικές «γνωστικής απόδρασης»
- ❖ Διαμορφώστε ατομικές δραστηριότητες αποφόρτισης
- ❖ Διορθώνω πιθανή ακαταλληλότητα εξοπλιστικών μέσων της τάξης (θρανία, καθίσματα) ή τροποποιώ με στόχο τη διευκόλυνση των μαθητών με ΜΔ
- ❖ Βοηθώ/εκπαιδεύω τους μαθητές στην οργάνωση του υλικού (τσάντα/βιβλία/τετράδια κ.τ.λ.)
- ❖ Βοηθώ/εκπαιδεύω τους μαθητές στην διαχείριση του χρόνου

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Κατάλληλη θέση στη Σχολική Τάξη

- ❑ Σταθερή θέση μακριά από παράθυρα, πόρτες, καλοριφέρ & οπτικά ερεθίσματα
- ❑ Εύκολη πρόσβαση του εκπαιδευτικού στα θρανία των μαθητών, κίνηση στην αίθουσα
- ❑ Τοποθέτηση μαζί με ήρεμους, διευκολυντικούς συμμαθητές χωρίς ΜΔ

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Χώρος εσωτερικού διαλείμματος & αποφόρτισης

- Ειδικός χώρος μέσα στην τάξη
- Αποκλειστική χρήση για αποφόρτιση και διαχείριση συμπεριφοράς
- Διαθέσιμος για όλους τους μαθητές
- Μακριά από ερεθίσματα και υπόλοιπα θρανία

- Δεν αποτελεί χώρο τιμωρίας
- Οι μαθητές ζητούν να πάνε από μόνοι τους ή ο εκπαιδευτικός τους ζητά να κάνουν ένα διάλειμμα

- Εξηγούμε στα παιδιά τον τρόπο λειτουργίας του χώρου και των υλικών
- Είναι σημαντικό να περάσουν όλοι οι μαθητές έστω μια φορά

Περιλαμβάνει:

- Παιχνίδια μείωσης νευρικής τάσης
- Κάρτες/φυλλάδια διαχείρισης συναισθήματος
- Φυλλάδια διαλογισμού συμπεριφοράς
- Οπτικοποιημένες οδηγίες
- Χαρτί /μπλοκ ζωγραφικής /γραφική ύλη
- Κλεψύδρα

- Ορίζουμε χρόνο (5')
- Ρωτάμε το μαθητή αν θέλει κάποια βοήθεια
- Ρωτάμε αν είναι έτοιμος να επιστρέψει

- Ρωτάμε διακριτικά «τί πρέπει να κάνεις τώρα;» όταν ο μαθητής πρέπει να διορθώσει τη συμπεριφορά του

Εφαρμογή από τάξη Γυμνασίου στην Κυλλήνη Ηλείας

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Τροποποίηση εξοπλιστικών μέσων σχολικής τάξης

Μπάλες τέννις:

Μειώνουν τον θόρυβο

Οριοθέτηση ελεύθερων κινήσεων μαθητή στο πλαίσιο του θρανίου!

Move-and-Sit cushions:

βοηθά στην είσοδο αισθητηριακών πληροφοριών, καθώς η παραμικρή κίνηση δημιουργεί αλλαγή στην ισορροπία.

Λάστιχα ενδυνάμωσης (Ιμάντες Pilates):
διαχειρίζεται τα «ανήσυχα» πόδια από κλωτσιές στο θρανίο ή στους συμμαθητές!

Παιχνίδια μείωσης νευρικότητας

Fidget toys

Porcupine Μπάλες

Stress foam μπάλες από το
Μακαρόνι Θαλάσσης

Μπαλάκι Stress
αυτοσχέδιο

Fidget Spinners

για τη χρήση των fidget εργαλείων!

- ✓ **Συζήτηση με το μαθητή για το ρόλο του fidget εργαλείου:**
«Γνωρίζω ότι μερικές φορές δυσκολεύεσαι να μείνεις συγκεντρωμένος και το σώμα σου θέλει να κινηθεί. Αυτό το εργαλείο θα σε βοηθήσει.»
- ✓ **Δίνουμε συγκεκριμένες οδηγίες χρήσης των εργαλείων αυτών.**
Ξεκαθαρίζουμε τι **ΜΠΟΡΕΙ** & **ΔΕΝ ΜΠΟΡΕΙ** να κάνει με αυτό:
*π.χ. «**ΜΠΟΡΕΙ** να το σφίγγει στα χέρια του όταν προσπαθεί να ακούσει το μάθημα».*
*«**ΔΕΝ ΜΠΟΡΕΙ** να το πετάει στους συμμαθητές του ή κάτω».*
- ✓ **Αν ο μαθητής δεν τηρήσει τη συμφωνία του το εργαλείο απομακρύνεται.**

ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΓΝΩΣΤΙΚΗΣ ΑΠΟΔΡΑΣΗΣ

Brain Breaks

Κινησθητικές δραστηριότητες για όλη την τάξη που διαρκούν 1-3 λεπτά.
Καλό είναι να υλοποιούνται στη μέση της σχολικής ώρας.

- ❑ Βοηθούν στην απελευθέρωση ενέργειας και επανεστίαση της προσοχής
- ❑ Μέσω της κοινωνικής διάδρασης και της ενεργοποίησης της αδρής κινητικότητας εκλύεται ντοπαμίνη, η οποία προκαλεί θετικά συναισθήματα και ενισχύει το μαθησιακό κίνητρο των μαθητών
- ❑ Ενισχύουν το θετικό κλίμα της τάξης και ενισχύουν την ομάδα

Πως υλοποιώ ένα brain break;

- Εξηγήστε στους μαθητές το σκοπό αυτών των δραστηριοτήτων
- Θέστε συμπεριφορικές προσδοκίες
- Εξασφαλίστε τη συμμετοχή όλης της τάξης
- Βάλτε χρονόμετρο
- Διαμορφώστε μια τεχνική επαναφοράς

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΓΝΩΣΤΙΚΗΣ ΑΠΟΔΡΑΣΗΣ

Αυτί-μύτη...
αλλαγή!

Παντομίμα

Ρουκ Ζουκ

Διλήμματα
(Απάντηση
μέσω
μετακίνησης)

Αντίχειρας-
μικρός...
αλλαγή!

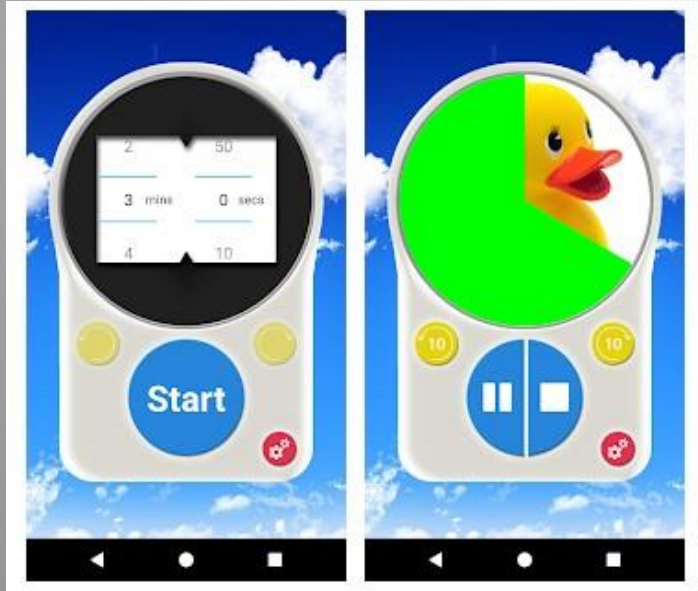
Διασκεδαστικές
διατάσεις ή
ασκήσεις
ισοροπίας

Κλείσιμο
ματιού-
Δάχτυλα
αντίθετου
χεριου

Μπείτε στη
σειρά!
(Ηλικία,
αλφαθητικά,
ύψος)

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΧΡΟΝΟΥ

- ❑ Εξάσκηση στην αντίληψη του χρόνου
- ❑ Οπτικοποίηση χρόνου:
 - Κλεψύδρες
 - Χρονόμετρα

- ❑ Εφαρμογές (οπτικά χρονόμετρα):
 - Childrens Countdown Timer
 - Kids task timer

Τί γίνεται όταν εκδηλωθεί προβληματική συμπεριφορά;

- # Αγνοώ την ελαφρώς προβληματική συμπεριφορά
- # Παρεμβαίνω στην πιο ενοχλητικές συμπεριφορές με προοδευτική παρέμβαση
- # Προσπαθώ να κατανοήσω την αιτία και τον σκοπό της συμπεριφοράς
- # Διερευνώ τις συνθήκες / το πρόβλημα
- # Ακούω το μαθητή
- # Κρίνω τη συμπεριφορά και όχι το μαθητή
- # Προσφέρω ευκαιρίες επανόρθωσης αλλά τηρώ τους κανόνες
- # Ζητώ από το μαθητή να κάνει αναστοχασμό της συμπεριφοράς του και να προτείνει μια κατάλληλη ποινή (κατά περίπτωση)
- # Η επίπληξη είναι αποτελεσματική όταν ο μαθητής εκτιμά τον εκπαιδευτικό

ΠΡΟΣΕΧΩ:

- ✓ Αποφεύγω μη εφαρμόσιμες απειλές
- ✓ Ελέγχω το συναίσθημα- πράττω με λογική
- ✓ Αποφεύγω ανοιχτές συγκρούσεις
- ✓ Δεν χάνω την ψυχραιμία μου

Αποκλιμάκωση δύσκολων καταστάσεων

- Δίνω όλη μου την προσοχή στο παιδί
- Μιλώ ήρεμα και εκδηλώνω στοργή
- Ρωτάω τι συνέβη (ακόμα και αν ξέρω)
- Δεν καταφεύγω σε διαγνώσεις/ γενικεύσεις/ κριτική/ άμεσες συνταγές
- «Πως σε έκανε να νοιώσεις;» (Δεν λέω στο παιδί πως αισθάνεται)
- Αντανακλώ το συναίσθημά του με λόγια και με το σώμα μου
- «Τι θα ήθελες να γίνει για αυτό;»
- Δεν ταυτίζομαι συναισθηματικά με το παιδί
- Δεν μιλώ συνέχεια για τον εαυτό μου

Προτιμώ τις θετικές μορφές πειθαρχίας

- Έπαινος αντί επίκρισης
- Ανταμοιβή έναντι τιμωρίας
- Ενθάρρυνση αντί αποθάρρυνσης
- Αναδεικνύω τα θετικά σημεία της προσωπικότητας και συμπεριφοράς του μαθητή

Θύμωσες πολύ...
Μπράβο σου , όμως,
που δεν τον έβρισες.

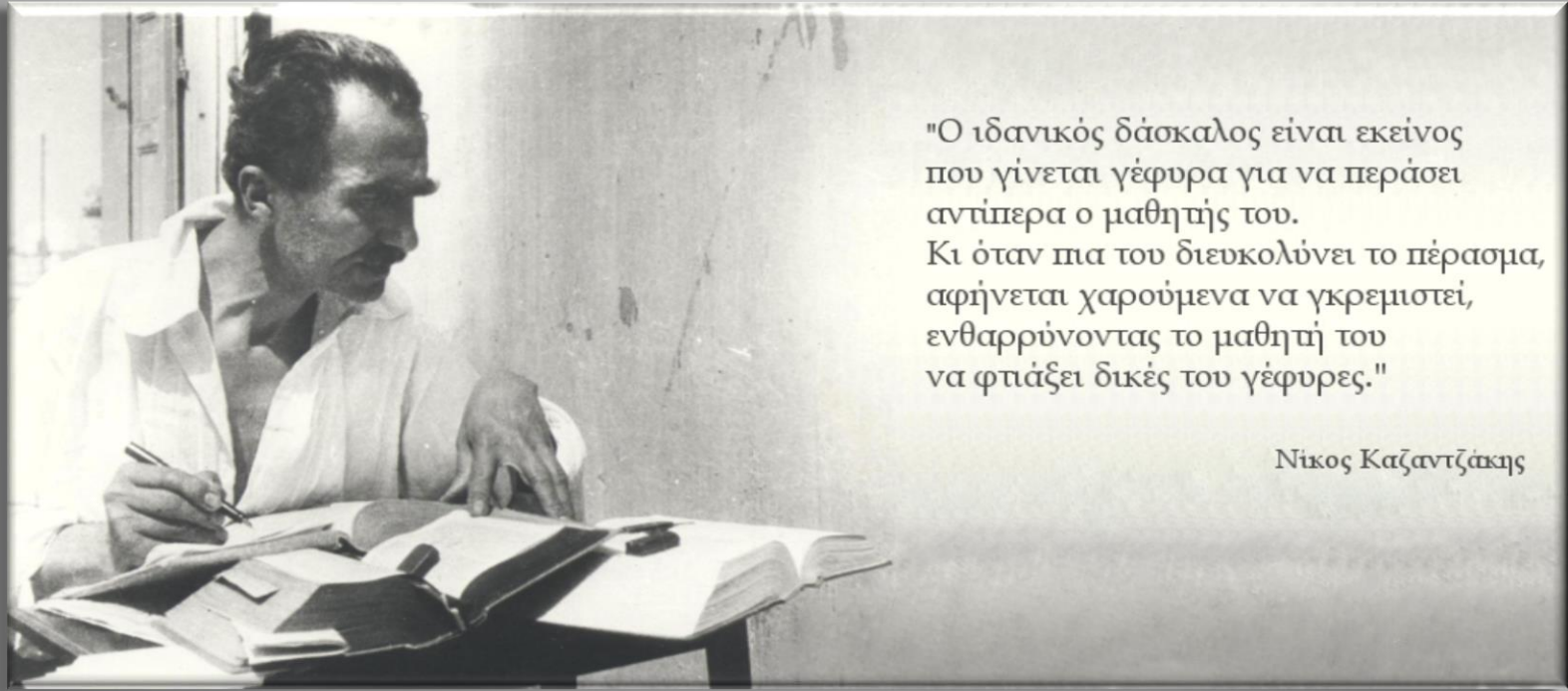
Δεν χρειάζεται να ουρλιάζεις. Θες να μου πεις με σωστό τρόπο τί σε ενοχλεί για να σε βοηθήσω;

Μπορεί να μην τα πήγες πολύ καλά σ' αυτό το τεστ, αλλά είμαι σίγουρη ότι με λίγη πιο συστηματική μελέτη θα τα πας πολύ καλά την επόμενη φορά.

Καλά, λες με φοβερό τρόπο τα ανέκδοτα. Θες να πεις ένα στην τάξη για να ξεκινήσουμε ευχάριστα το μάθημά μας;

Τι κρατάμε;

- * Οι εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών με μαθησιακές δυσκολίες και ΔΕΠ-Υ είναι σύνθετες, γι' αυτό θα πρέπει να **εξατομικεύουμε** κατά περίπτωση.
- * Θέτουμε **θετικές και ρεαλιστικές προσδοκίες** για τον κάθε μαθητή, που ανταποκρίνονται στις ανάγκες και στις ικανότητές του.
- * Επικεντρώνουμε και αναδεικνύουμε τα μικρά επιτεύγματα των μαθητών.
- * Εστιάζουμε στην **πρόληψη** της κακής συμπεριφοράς.
- * Αποφεύγουμε τους λεκτικούς χαρακτηρισμούς που πληγώνουν την αξιοπρέπεια του μαθητή.
- * **Κρίνουμε τη συμπεριφορά και όχι το παιδί.**
- * **Θέτουμε όρια στις πράξεις. Όχι στα συναισθήματα και τις επιθυμίες.**
- * Αναπροσαρμόζουμε τη διδακτική μας στρατηγική.

"Ο ιδανικός δάσκαλος είναι εκείνος που γίνεται γέφυρα για να περάσει αντίπερα ο μαθητής του. Κι όταν πα του διευκολύνει το πέρασμα, αφήνεται χαρούμενα να γκρεμιστεί, ενθαρρύνοντας το μαθητή του να φτιάξει δικές του γέφυρες."

Νίκος Καζαντζάκης

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας

Βαρέλη Βάσια
Εκπαιδευτικός Ειδικής Αγωγής, MSc
basia.bareli@gmail.com